

## **Notitie**

**Aan** Commissie Algemene Zaken  
**Van** Machteld Rijdsdorp, Berry van 't Westeinde  
**Onderwerp** Bestuurlijke vernieuwing  
**Datum** 25-01-2012  
**Afschrift aan**

In de commissie Algemene Zaken is aangegeven dat het belangrijk is om het allereerst met elkaar eens te worden over het ervaren probleem, om vanuit die basis verder te gaan.

### **Waarom is het belangrijk om te zorgen dat we "bestuurlijk vernieuwen"?**

Bestuurlijke vernieuwing is geen doel op zich. Het gaat dus niet om de vernieuwing om de vernieuwing. *Het gaat om het (blijven) verbeteren van het lokaal bestuur.* Het gaat er ook om, om de bestuurskracht van de gemeente te verhogen.

Een aantal ontwikkelingen komt onmiskenbaar op ons af. Ontwikkelingen die zeker een gevolg hebben voor hoe de gemeenteraad opereert.

\* Hoe ga je om met de zwaardere rol die is weggelegd voor "horizontaal toezicht" (afbouwen controle van bovenaf door bijvoorbeeld Rijk en provincie, een belangrijkere rol voor de raad om intern goed toezicht te houden)? Er wordt van de raad door Rijk en provincie maar ook door burgers en media een heel goede invulling van de toezicht houdende (controlerende) taak verwacht.

\* Hoe ga je om met toenemende complexe samenwerkingsverbanden? We werken nu al samen in o.a. de Veiligheidsregio en de GGD. Vaak worden deze taken ervaren als iets dat ver van ons afstaat. Het zijn taken waarvoor de gemeente(raad) wél verantwoordelijkheden heeft. Maar de ervaring is dat de invloed (op dit moment) als zeer beperkt wordt ervaren. Met o.a. RUD, Jeugdzorg en verdere samenwerking met regiogemeenten (o.a. in de vorm van Gemeenschappelijke Regelingen) komen er steeds meer samenwerkingsverbanden. Hoe neemt de raad hierin zijn verantwoordelijkheid? Hoe stel je goede kaders en zorg je voor politieke verantwoording?

\* Wat betekent het voor de rol van de raad als je steeds meer zaken gaat "teruggeven" aan de bevolking (zie groenonderhoud, WMO, straks misschien wel beheer van voorzieningen etc)? Wat betekent dat voor de besluiten van de raad? Waar wil de raad nog wel grip op hebben?

\* Hoe onderhoud je contacten met de bevolking in de moderne maatschappij? In het licht van o.a. afnemend draagvlak voor politieke partijen, individualisering en veranderende wijze van communiceren (o.a. nieuwe media).

Daarnaast constateert de raad zelf een probleem in het huidige functioneren. Dat gevoel is breed gedeeld tijdens tijdens de thema-avond over bestuurlijke vernieuwing op 23 november. Men heeft het idee dat de raad zich te weinig bezig houdt met de zaken die er echt toe doen en te veel met incidenten. In het verslag van de heer Aarden is omschreven dat de raad meer collegevolgend dan strategisch richtinggevend is.

Als bijlage is een lijst van knelpunten toegevoegd, die de afgelopen jaren door de raad of door raadsleden zijn benoemd. Voor het overgrote deel zijn de knelpunten aan te merken als symptomen van het door de raadsleden op 23 november benoemde probleem.

### **Ontwikkelingen in Goirle**

Kijkend naar wat er de afgelopen jaren op het gebied van bestuurlijke vernieuwing is gebeurd, constateren we een aantal dingen.

Allereerst wordt er met kleine stapjes constructief aan allerlei veranderingen gewerkt. Of het nu gaat over informatievoorziening (bijvoorbeeld de raadsinformatie), pogingen om minder te vergaderen (11 cyclussen per jaar naar 9), wijzigingen in de programmabegroting, een aantal redelijk succesvolle kaderstellende trajecten (o.a. toekomstvisie, takendiscussie, Back to Basics), aanpassingen in het format voor raadsvoorstellen, het raadsinformatiesysteem, de strategische agenda enzovoorts. Stapjes waardoor Goirle niet stil is blijven staan en echt mee gaat in ontwikkelingen.

Anderzijds zijn er ook allerlei punten waar verandering minder succesvol is (bijvoorbeeld vergaderstelsel, echt struen op de strategische agenda). Ook is er het gedeelde gevoel van de thema-avond over bestuurlijke vernieuwing op 23 november (zie boven). Er is het gevoel dat de verschillende stapjes langzaam en moeizaam bevochten tot stand komen, maar de ontwikkeling niet echt vloeiend verloopt en niet "uit zichzelf" doorzet. Het heeft, kijkend naar de uitspraken op 23 november, in ieder geval niet geleid tot het beeld dat de raad tevreden is.

### **Vraag commissie Algemene Zaken**

De vraag aan de commissie Algemene Zaken is, of de uitdagingen door de veranderende omgeving en de constatering van 23 november wordt gedeeld als het centrale probleem en of men hier gezamenlijk de schouders onder wil zetten.

Het is van groot belang dat de zin van bestuurlijke vernieuwing door zoveel mogelijk raadsleden onderschreven wordt.

### **Aanpak**

Naar aanleiding van de uitkomst van het gesprek in het presidium wordt een voorstel voor een aanpak opgezet. Op basis van de eerdere gesprekken in presidium en AZ kunnen een paar uitgangspunten worden benoemd voor de aanpak:

- \* geïnvesteerd moet worden in het gezamenlijk scherp krijgen en dragen van het probleem
- \* aanpak moet niet te theoretisch zijn en via een groot aantal praatsessies verlopen
- \* dus: liefst ook een aantal concrete stappen zetten (kan aan de hand van o.a. bijvoorbeeld de huidige voorstellen voor strategische agenda en budgetcyclus).
- \* alles hangt met alles samen. Om zaken goed in gang te zetten moeten op verschillende fronten zaken worden opgepakt. Van de wijze waarop een raadslid zaken politiek aanpakt (gericht op strategische sturing, in plaats van op details in de uitvoering), tot bijvoorbeeld de wijze waarop informatie wordt verstrekt en hierover wordt gesproken. Niet alles hoeft te gelijk, maar streven is wel om een kader te geven voor een ontwikkeling die uiteindelijk op een vloeiende wijze zijn weg zoekt naar een nog beter, krachtiger bestuur.

*BIJLAGE: concretisering van een aantal knelpunten*

Een inventarisatie van een aantal knelpunten zoals die de afgelopen periode zijn genoemd (bron onder andere quick scan lokaal bestuur, en eerdere gesprekken over bestuurlijke vernieuwing)

\* Ervaren werkdruk. Werkdruk is een lastig begrip, want wanneer wordt iets als druk ervaren? Concreet kan worden gesteld dat het aantal vergaderingen en cyclussen is terug gebracht. Voor 2006 vergaderde de raad bijna maandelijks. De stukken voor de volgende commissievergadering waren al in huis, op het moment dat de raadsvergadering nog moest plaatsvinden. De vergaderdruk is hierdoor teruggebracht. Vraag is welke druk dan nu nog wordt ervaren en hoe die kan worden teruggebracht.

\* Vergrijzing politiek: geconstateerd wordt dat het voor jonge mensen vaak niet leuk is om politiek te doen. Het is moeilijk om jonge mensen te werven, en misschien nog wel belangrijker, daarna vast te blijven houden.

Waarom verliezen we die jongeren? Kunnen we zorgen dat de raad ook aantrekkelijk is voor jonge mensen? Hoe maak je het weer uitdagend en interessant?

\* Raad wil eerder betrokken zijn bij onderwerpen die er toe doen. Raad wil beter sturen op de eigen agenda. Door vroeg betrokken te worden, kun je daadwerkelijk invloed uitoefenen. Dat wordt ook als bevredigend ervaren.

\* De raad heeft zelf niet altijd zicht en gevoel voor wat belangrijk is - waarop gestuurd kan worden.

\* Onder andere naar aanleiding van het raadsbreed onderschreven onderzoek van de Rekenkamercommissie heeft de raad aangegeven dat het belangrijk is de burger te betrekken (participatienota).

\* Geconstateerd wordt dat wij in Goirle van instrumenten als het stellen van schriftelijke vragen, het vragenuurtje in de raad, houden van interpellaties spaarzaam gebruik maken. De vragen die gesteld worden in commissies en raad hebben voor het overgrote deel als doel om informatie te verzamelen. Echte "politieke vragen" worden veel minder vaak gesteld.

\* Vergaderingen gaan vaak niet over wat belangrijk is. Oorzaak in agendering (niet op het juiste moment praten over onderwerpen), soms in formulering raadsvoorstel (gaat over details ipv hoofdlijnen), soms over interesse raads- en commissieleden (interesse voor detail ipv hoofdlijn)

\* Veel technische discussies en gesprekken over details (vaak uitvoeringsbevoegdheden) college.

\* In de raadsvergadering wordt de commissievergadering vaak "overgedaan". Oorzaak in manier van vergaderen. Ook in feit dat soms raadsleden niet weten wat commissieleden al hebben gezegd. Sommigen vermoeden dat ook de camera invloed heeft. (Vraag is dan wel hoe veel langer de raadsvergadering in december 2011 dan had geduurd).

\* Informatie verzamelen / technische vragen overheersen de commissie en soms zelfs de raadsvergadering Ook in de raad worden nog veel vragen gesteld die niet politiek van aard zijn: vaak weet men nog niet precies wat een voorstel inhoudt. Dat soort vragen moeten al in een veel eerder stadium zijn afgevangen. Als er in de besluitvormende fase nog technische vragen zijn die beantwoord moeten worden voordat een besluit kan worden genomen, dan was het voorstel feitelijk nog niet rijp voor behandeling.

\* De commissies draaien vooral om technische vragen. Maar in dit stadium zou het goed zijn om juist meer te doen aan uitwisseling van standpunten, mogelijk leidend tot aanpassing van besluitvorming. In de raad liggen standpunten voor 95% vast (een enkel onverwacht amendement uitgezonderd). Ruimte voor overtuigen ligt dus een stadium eerder.

\* Vragen worden gesteld n.a.v. de legitimiteit van de raadscommissies, omdat niet gekozenen hier een heel grote rol hebben. O.a. wanneer voorstellen worden aangepast op basis van het advies van de commissie is het niet altijd zeker of dit ook de mening van de raad is.

\* Met name vanuit het ambtelijk apparaat wordt aangegeven dat het aantal besluitvormingsmomenten van de raad beperkt is.

\* Tijdsbeslag is niet echt als probleem benoemd - feit is wel dat het de vraag is hoe de raad meer tijd besteedt aan wezenlijke politieke vragen waarmee ook verbinding wordt gelegd met de samenleving. Er moet in ieder geval niet meer tijd verloren worden met interne kwesties.